

ELS LABORATORIS DE JOC COM A PRÀCTICA EDUCATIVA

AGOST 2022

BET SOLDEVILA
Escoleta de Vilanova de Bellpuig

Els laboratoris de joc com a pràctica educativa

Bet Soldevila

Els laboratoris són espais pedagògics dissenyats per l'experimentació, el joc, el desenvolupament de la creativitat, per investigar amb la potencialitat dels objectes, l'art, la ciència... creant un univers lúdic d'aprenentatge.

L'espai es dissenya tenint en compte la qualitat visual i estètica, amb una tria acurada de materials, colors, llum i sonoritat, ja que l'estètica dels ambients influeix en dos aspectes fonamentals de l'aprenentatge. D'una banda, ens educa en aquest àmbit, tan estretament lligat a tot allò artístic i creatiu, ampliant el nostre imaginari. De l'altra, i la més important en la nostra tasca, perquè l'ambient afecta directament a com ens sentim i com ens sentim afecta al nostre aprenentatge. Un ambient cuidat, ens cuida i, si ens sentim cuidats, és més fàcil que flueixin les emocions positives, el benestar, la concentració, la motivació, components tots ells imprescindibles perquè es produeixin aprenentatges significatius.

Aquesta base metodològica ens permet utilitzar les emocions i benestar que hem generat com a vehicle mobilitzador de l'aprenentatge, cosa que està recolzada per la neurociència: no hi ha millor recurs per a aprendre que la motivació que ens aporta el joc. El joc passa a ser, per tant, un objectiu en sí mateix que cal reivindicar i el millor argument per la pràctica pedagògica.

Als laboratoris s'ofereixen diferents propostes, que són diverses i conviden a diferents accions de joc i creació: algunes de més pausades i d'altres que permeten el moviment, convivint en perfecta harmonia.

Les propostes són obertes i flexibles i els materials desestructurats i inespecífics: no hi ha una forma prefixada de jugar-hi, ni una única forma de fer-ho i, ni molt menys, una forma correcta. Creem multiversos pedagògics efímers, que s'ofereixen en simultani en un ambient ple de possibilitats i d'oportunitats d'aprenentatge.

Aquesta diversitat facilita que els infants puguin escollir en funció dels seus interessos, les seves motivacions, els seus talents, el seu estat d'ànim... Tota la diversitat, els ritmes i els moments evolutius hi són respectats de forma òptima, assolint una veritable inclusió i atenció a la diversitat.

A més a més, s'aposta per materials naturals o bé de reutilització: objectes als quals donem una nova vida, alhora que fomentem la consciència ecològica. Això fa que sovint es trobin amb objectes que els sorprenen o els estranyen, ja que no són habituals en el joc. Aquí també hi trobem intenció pedagògica: aquests objectes "estranyos" o fora de context s'ofereixen amb el propòsit de no deixar-los indiferents, de generar-los emocions i de despertar-los l'impuls d'actuar.

A nivell d'objectius curriculars, els laboratoris de joc ens ofereixen moltes propostes i variades, maximitzant les oportunitats d'aprenentatge:

S'hi donen fàcilment les serendípies: troballes inesperades que es produeixen de forma fortuïta quan es donen les circumstàncies adequades i que ens connecten amb diferents competències, continguts i conceptes de forma altament significativa.

Hi podem desenvolupar la creativitat i el pensament divergent, que és una competència bàsica per afrontar els reptes i trobar diferents solucions als problemes que ens puguin anar sorgint.

També hi desenvolupem el pensament científic, ja que les propostes ens fan posar en joc tota l'estona el mètode d'assaig i error, establint hipòtesis i comprovant-les.

Tota l'acció es desenvolupa de forma competencial, ja que s'aprèn fent, manipulant, experimentant.

L'autonomia també hi té un paper fonamental, ja que els infants són totalment autònoms mentre hi participen. L'adult els acompanya i només els ofereix ajuda i intervé quan ho necessiten.

També hi tenen molt pes totes les competències socials, ja que els espais són compartits i hem de posar en joc el treball en equip, la negociació, la resolució de conflictes, l'acceptació de la frustració, l'acceptació de la diversitat, el respecte, el joc compartit...

A més a més podem dissenyar propostes específiques per treballar aspectes concrets del currículum, dissenyant espais que ens permetin treballar l'art, o aspectes matemàtics, o temes de ciències naturals i socials... fins i tot hi podríem treballar la lectura i l'escriptura en infants més grans.

Tot plegat posant als infants al centre de l'acció i fent-los protagonistes del seu aprenentatge, amb tot el què això suposa en quant a la mirada cap a ell, el respecte a les seves necessitats i la confiança en les seves capacitats.

Durant les estones de treball al laboratori, les mestres acompanyen el joc de forma present i acurada, posant atenció als processos mentals que hi ha darrere de les accions dels infants i als continguts curriculars que van sorgint; fent d'assistents de les necessitats apareixen per facilitar el joc i els aprenentatges: afegint materials que puguin enriquir el joc, fent les preguntes adequades per poder-los portar una mica més enllà, reestructurant l'espai... intervenint sempre que és necessari.

Aquest procés es documenta a partir de fotografies i observacions, que ens ajuden a prendre decisions pedagògiques sobre els espais. A partir d'aquestes observacions, es faran les modificacions necessàries, de manera que l'espai va canviant mentre van canviant els seus interessos, motivacions i reptes d'aprenentatge. La documentació també és part fonamental en l'avaluació de les

competències i continguts que els infants van assolint. De vegades són els mateixos infants els qui documenten.

A mesura que els infants es van fent grans, els laboratoris de joc es complementen amb estones d'assemblea: en elles dialoguem i reflexionem sobre amb què i com hem jugat,

com ens hem sentit, quines pensades hem tingut, quines dificultats, com les hem solucionat... De vegades portem a l'assemblea alguns dels objectes del laboratori perquè els mateixos infants ensenyin als altres com hi han jugat i quines descobertes han fet: això els dona idees a tots per desenvolupar nous jocs en properes sessions. D'altres, mirem fotografies per poder portar la reflexió a un altre nivell: el què ens aporta mirar-ho des de fora.

L'acompanyament de la mestra en aquests espais de reflexió és fonamental per posar nom als aprenentatges i fer-los conscients.

Així és com, de la pràctica a l'abstracció, construïm els aprenentatges a l'escoleta.

